

ESPERANTOLEHTI

Esperanta Finnlando ♦ Esperantobladet ♦ joulukuu ♦ decembro ♦ 6/2009

L.L. Zamenhof laŭ la kongreslibro de la 4-a Universala Kongreso de Esperanto en Dreseno.

Zamenhof 150 vuotta, s. 3, 6, 14

Steletto 90-jariĝis, p. 20 ♦ Vintraj Tagoj en Jyväskylä, p. 11
Valamo-kursoj, p. 18 ♦ Uusi alkeisoppikirja suomeksi, s. 26

ESPERANTOLEHTI

Esperanta Finnlando ♦ Esperantobladet

ISSN: 0787-8206

Kielipoliittinen kulttuurilehti. Suomen Esperantoliitto ry:n äänenkannattaja.

Språkpolitisk kulturtidskrift. Organ för Esperantoförbundet i Finland.

Kultura periodaĵo lingvopolitika. Organo de Esperanto-Asocio de Finnlando.

Perustettu/Grundad/Fondita 1918. Esperantolehti ekde/från 1989 lähtien.

Esperanta Finnlando 1918-23, 1948-53, 1959-1987.

Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa. Utkommer sex gånger i året. Aperas sesfoje jare.

Toimitusryhmä/Redaktionsgrupp/Redakta grupo: ✉ eafgazeto@esperanto.fi

Päätoimittaja/Chefredaktör/Ĉefredaktoro: *Mikko Mäkitalo*

Vanha Hämeentie 64 as. 1, 20540 Turku. ☎ (02) 2373 848 ✉ mmakita@utu.fi

Taitto/Layout/Enpaĝigo: *Ilkka Santtila*

Fleminginkatu 12a A 16, 00530 Helsinki. ☎ 044 3933 924 ✉ ilkka.santtila@welho.com

Vastaava toimittaja/Ansvarig redaktör/Respondeca redaktoro: *Tuomo Grundström*

Tilauhintaa/Prenumerationspris/Abonprezo: 22 e/vuosi/år/jaro

Jäsenhinnat: katso jäsenjärjestöt-sivu/ Por membroj: rigardu antaŭlastan paĝon

Tilaukset, osoitteenmuutokset/Abonoj, adresŝanĝoj:

Suomen Esperantoliitto, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. ☎ 044 2642 742 ✉ eaf@esperanto.fi

Prenumerationer, adressförändringar: EAF, Broholmsgatan 15 C 65, 00530 Helsingfors.

Pankkitili/Bankkonto: Sampo 800017-230825.

Julkaisija/Utgivare/Eldonanto: Suomen Esperantoliitto ry – Esperanto-Asocio de Finnlando.

Painosmäärä/Upplaga/Eldonkvanto: 400

Esperanto-Asocio de Finnlando ♦ Suomen Esperantoliitto ry

Fondita/Perustettu/Grundad: 1907

Prezidanto/Puheenjohtaja/Ordförande: *Tuomo Grundström*

Anundilankatu 3, 26100 Rauma. ☎ 050 5180 590, (02) 822 7779 ✉ eafprezidanto@esperanto.fi

Vicprezidanto/Varapuheenjohtaja/Vice ordförande: *Päivi Saarinen*

Ruorimiehenkatu 5 C 23, 02320 Espoo. ☎ (09) 813 3217 ✉ paivi.saarinen@iki.fi

Sekretario/Sihtööri/Sekreterare: *Tiina Oittinen*

Puutarhakatu 26 A 11, 20100 Turku. ☎ (02) 230 5319 ✉ eafsekretario@esperanto.fi

Aliaj estraranoj / Hallituksen muut jäsenet / Övriga styrelsemedlemmar:

Börje Eriksson, Erkontie 24 C 11, 16300 Orimattila. ☎ 040 7793 487 ✉ esperanto@phnet.fi

Taneli Huuskonen, Liisankatu 5 B 44, 00170 Helsinki. ☎ (09) 694 0964 ✉ taneli@poczta.onet.pl

Paula Niinikorpi, Männistöntie 8 C 29, 28120 Pori. ☎ 040 527 4821 ✉ paula.niinikorpi@gmail.com

Markku Saastamoinen, Siukolantie 9 H 12, 33470 Ylöjärvi. ☎ 050 327 8528 ✉ markku.saastamoinen@kotikone.fi

Vicestraranoj/Varajäsenet/Suppleanter:

Arvo Karvinen, Piikintie 22 as 10, 00680 Helsinki. ☎ 040 502 3765 ✉ arvo.karvinen@elisanet.fi

Jukka Laaksonen, Orimuskatu 79 B 4, 33580 Tampere. ☎ (03) 2554 724 ✉ jvaleto@kolumbus.fi

Vilorg Teräväinen, Kaunisharjunpolku 3 E 61, 15800 Lahti. ☎ (03) 734 3978 ✉ vilorg@elmi.fi

Kasisto/Rahastonhoitaja/Kassör: *Tiina Kosunen*

Viittakorpi 2 D 22, 02280 Espoo. ☎ (09) 813 3024 ✉ eafkasisto@esperanto.fi

Pankkitili/Bankkonto (EAF): Sampo 800017-230825.

Peranto de UEA / Maksut UEA:lle / Betalningar till UEA:

Sampo 800020-5995369 (UEA/EAF Päivi Saarinen)

Adreso ĉe la EAF-oficejo. / Käytä Suomen Esperantoliiton toimiston osoitetta.

Officejo/Toimisto/Kontor: Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki, avooinna tiistaisin klo 17-19.

☎ 044 2642 742 (puh.vastaaja/respondilo). Malfermita: marde 17-19-a horo.

Internet: <http://www.esperanto.fi>

Homarano, ihmiskunnan jäsen

Tämän lehden ilmestyessä on mennyt sataviisikymmentä vuotta Ludwik Lazar Zamenhofin syntymästä. Esperanton uusien ystävien on paikallaan tutustua

tämän merkittävän ja merkillisen miehen vaiheisiin, ja ”vanhojen” esperantistien on paikallaan perehtyä siihen entistä syvemmin ja lukea hänen teoksiaan. Viime ja toissa vuosisadan humanistien visiot ja vaatimukset ovat edelleen ajankohtaisia – miten ajankohtaisia ne ovatkaan! – ja Zamenhof kuului heihin.

Lyhyt kronologinen elämäkerta (s. 6–8) antaa kuvan hänen elämästään, mielipiteistään ja toimistaan. Ihmiskunnan yhteiskieli oli niistä yksi. Muitakin oli. Juutalaisen valistusliikkeen, *haskalan*, kasvattina hän omaksui nuorena varhaisia sionistisia näkemyksiä. Lääkärinä hän ei pyrkinyt huipulle, vaan omistautui tavallisten ihmisten hoitoon aikana, jolloin silmäsairaudet olivat kansantauteja.

Lääketieteen tohtori Ludwik Zamenhofista tuli maailman ja historian tuntema tohtori Esperanto samaan tapaan kuin lahjakkaasta suomalaisnörtti Linus Torvaldsista tuli koko maailman tuntema asiantuntijojitten ja -harastajien arvostama Linux. Heissä on samaa. Molemmat ovat poikkeuksellisia luovia lahjakkuuksia, joiden nerokkuus yhdistyy hu-

manistiseen arvomaailmaan. Siihen kuuluu ihmisen arvostaminen ja luottamus ihmisyhteisön luovaan voimaan. Keksintö – sellainen suunnitelmakielen konsepti, jossa asuu ihmiskielen luova henki, sellainen informaatiotekniikan lähdekoodi, johon voi osallistua – annetaan ihmiskunnalle, päästetään käsistä, luovutaan tekijänoikeudesta. Joku, taisi olla Claude Piron, vertasi Zamenhofia yhteiskielen isään ja esperantoyhteisöä sen äitiin. Viisaat vanhemmat eivät kasvata, vaan saattavat kasvamaan.

Varhaisempina vuosikymmeninä kysymys tohtori Esperanton kansallisuudesta oli – toivottavasti ei enää ole! – joillekin kieleen intohimoisestikin suhtautuville vaikea. Länsi-Euroopassa haluttiin jopa salata Zamenhofin juutalaisuus. On esiintynyt myös halua eri tahoilla ”omia” kuuluisuuden kansallinen alkuperä. Sallittakoon ratkaisua helpottamaan toinen rinnastus toiseen kuuluisuuteen Zamenhofin ja Torvaldsin väliseltä aikakaudelta. Franz Kafka oli juutalainen, kirjoitti saksaksi ja asui Böömissä (Tšekinmaalla), mutta on yhtä väärin sanoa häntä saksalaiseksi, tšekkiläiseksi kuin juutalaiseksikaan kirjailijaksi. Prahalainen hän oli, sen määritelmän hän varmaan itsekin hyväksyisi. Me voimme esitellä varsovalaisen silmälääkärin, joka määritteli itsensä sanalla *homarano* – ihmiskunnan jäsen.

Tuomo Grundström

Atentu! Nova telefonnumero de EAF 044 2642 742
Huomio! Esperantoliiton uusi puhelinnumero
Obs! Esperantoförbundet's nya telefonnummer

Oficialaj lingvoj – pli kaj pli

En Finnlando estas du naciaj lingvoj, la finna kaj la sveda. Tiel estis ĉiam dum la ekzisto de memstara ŝtato de Finnlando. Jam en la leĝoj faritaj tuj post memstariĝo jare 1917 videblas traktado de tiuj du lingvoj en ŝtata nivelo egale kaj en regiona nivelo per divido laŭ la proporcioj de parolantoj de la du lingvoj – tio estas, Finnlando konsistas el finnlingvaj, svedlingvaj kaj dulingvaj regionoj. En leĝoj estas devigoj por la oficialuloj scipovi ambaŭ naciajn lingvojn laŭbezone.

Tiom simpla la lingva situacio en Finnlando ja ne estas. Homoj parolas ankaŭ multajn aliajn lingvojn, kaj dum la lastaj jardekoj kreskis iom post iom postuloj por difini oficialecon ankaŭ por kelkaj aliaj lingvoj kaj organizi servojn per ili. Unua por atingi tion estis la samea lingvo – aŭ pli ĝuste la sameaj lingvoj plurale, ja ekzistas naŭ apartaj formoj de la samea, el kiuj tri estas parolataj en Finnlando, sed por simpleco kutime konvenas paroli nur pri la samea lingvo. En jaro 1991 akceptiĝis leĝo, kiu difinis por la samea lingvo en multaj ŝtataj kaj municipaj oficoj en la norda parto de la lando similan staton, kiu estas por la du naciaj lingvoj tutlande.

Nova konstitucio farita jare 1999 ankoraŭ difinas la naciajn lingvojn esti la finna kaj la sveda, sed post tio mencias la sameojn kaj ciganojn, “kaj aliajn grupojn” sen plia difino, havi rajton vivteni kaj disvolvi sian lingvon kaj kulturon, kaj fine ankaŭ la gestolingvon por aŭdhandikapuloj. Tio tute ne signifas, ke ĉiuj tiuj lingvoj havus same fortan pozicion kiel la du naciaj lingvoj, sed ke uzo kaj instruado de tiuj lingvoj povas ricevi ian ŝtatan subvencion, kaj ekzemple lernejoj leci-

onoj povas okazi en ili. Post tio oni ankoraŭ nomumis kelkajn aliajn lingvojn en oficialan staton.

En la nomumo de oficialaj lingvoj oni ne volis elekti simple tiujn lingvojn, kiuj havas la plej grandajn kvantojn da parolantoj. La plej grandaj nun ja estas la rusa kun pli ol 40 000 parolantoj en Finnlando, la estona kun 20 000 kaj la somala kaj la angla kun almenaŭ 10 000. Ĉiuj oficialigitaj lingvoj estas malpli grandaj ol tiuj, sed oni volis per oficialigo subteni lingvojn, kiuj havas longan tradicion en Finnlando kaj ŝajne ankaŭ lingvojn, kiuj ne estas oficialaj – almenaŭ ne majoritataj – en iu alia lando. Specialan valoron havas la samea, kiun oni konsideras indiĝena lingvo – laŭ ofta diro la sola indiĝena lingvo en la Eŭropa Unio.

Ĉi tiun jaron, la 26an de novembro, la registaro de Finnlando decidis pri unu plia oficiala lingvo, la karela. Pri la decido oni povas miri ĉefe, kial maljam nun, ĉar estas kaj pli malgrandaj kaj pli fremdaj lingvogrupoj, kiuj jam antaŭ ricevis similan oficialecon: la tata-ra kaj la jida estas ambaŭ parolataj de maksimume mil homoj en Finnlando, kaj venas el tute fremda kultura sfero. Ankaŭ la samea ne estas granda, nur malpli ol dumil parolantoj en Finnlando. La karelan oni kalkulas paroli almenaŭ 5000 homoj kaj kompreni 20 000 homoj en Finnlando. Krom tio, ĝi ja estas lingvistike la plej proksima parenca lingvo de la finna – se oni ne konsideras la formon de la finna parolata en Nord-Svedio esti aparta

lingvo, la t.n. *meänkieli* ("nia lingvo"), kiel oni iam diras pri ĝi, sed esence *meänkieli* ja estas dialekto de la finna.

Nun oni ofte bedaŭras kaj hontas pri la iama subprema traktado de la minoritataj lingvoj (legu pri ĝi ekzemple "La sorto de la sameoj" en EF 3/2009), sed indas ankaŭ kompreni, ke la socio ne ĉiam estis tiom riĉa pri rimedoj por funkcii en multaj lingvoj. Ĉiam kostas monon organizi ekzemple lerneajn servojn en plia lingvo, t.e. eduki instruistojn kaj presi lernolibrojn en plia lingvo, kaj ankaŭ dungi la instruistojn por labori en la minoritatlingva grupo de lernejoj, kiu povas esti malefika grupo en tiu senco, ke ĝi okupas laboron de unu instruisto por tre malgranda grupo da lernejoj. Mi tute bone komprenas, ke almenaŭ Finnlando ĝis la 1970-aj jaroj havis plenan strebon por realigi lernejojn por ĉiuj almenaŭ en iu lingvo, kaj oni ne povas retrorigarde honti, se tio ne tuj eblis por etaj lingvoj kiel la samea.

Per miksitaj pensoj oni povas tamen rigardi la evoluon de la lernejoj en lastaj tempoj. La socio ne havas monajn rimedojn sen limoj, kaj nun la ekonomia krizo efikas draste. Samtempe kiam oni parolas pri novaj kaj pliaj bezonoj por edukado, en la praktika nivelo la municipoj devas tamen ŝpari pri kostoj, ekzemple pri salajroj de instruistoj. Rezultiĝas maldungoj de instruistoj kaj la lernejoj devas edukiĝi en pli grandaj grupoj, kio nepre minacas kvaliton de la edukado. Apenaŭ oni volas reiri al la eksa Finnlando de nur du oficialaj lingvoj, sed indas demandi, ĉu oni komencos konsideri la multajn oficialajn minoritatajn lingvojn troa ŝarĝo por la sistemo kaj komencos reiri al malpli bunta sistemo.

Mi ne estas enorma amiko de la koncepto de lingva bunteco en tiu senco, ke mi pensus, ke ju pli da diversaj lingvoj, des pli bona

mondo. Mi pensas, ke lingvaj baroj estas reala malhelpo al homa interkompreno, kaj mi pensas, ke la mondo povus vere esti pli facila, se ĝin regus nur kelkaj lingvoj, aŭ en ekstrema kazo nur unu lingvo. Kaj Finnlando povus esti pli facila lando, se ĝin regus nur du lingvoj, kaj ĉiu loĝanto apartenus al aŭ la finna aŭ la sveda grupo, devus nur lerni la alian nacian lingvon en lernejo – kaj krome internacian lingvon por internaciaj rilatoj – kaj tio estus ĉio.

Tamen mi ne vidas, ke la mondo estus survoje al tia stato, kvankam lingvoj en nia erao mortas. Fakto estas, ke lingvoj en la mondo abundas, nune kaj estonte. La reala defio en traktado de la minoritataj lingvoj estas, ke individuoj devus havi justajn vivkondiĉojn sendepende de la denaska lingva komunumo. Ne lingvoj devas esti subjektoj de justeco, sed individuoj devas. Homo, kiu naskiĝas en iun lingvokomunumon kaj kreskas en ĝi, havas malfacilaĵojn en sia vivo, se ne eblas realigi la vivon kaj ambiciojn per la sama lingvo. Tiam malfacilaĵon mi ne volus kaŭzi al iu ajn homo, se eblas ĝin eviti. Tial ni havu edukon ankaŭ en minoritataj lingvoj, eĉ ĝis la plej altaj universitataj niveloj, se eblas. Ankoraŭ ni estas malproksime de universitatoj funkciantaj en lingvoj kiel la samea aŭ la karela, sed ni ne aŭtomate pensu, ke tio neniam eblas.

Ne estas tre longa tempo de tio, ke ankoraŭ mankis al ni universitatoj en la finna lingvo. En la 19a jarcento multaj edukituloj en Finnlando pensis, ke la finna lingvo estas tute tro subkvalita lingvo por esprimi alte evoluintajn pensojn. Ekde la 1920aj jaroj ni fine sukcesis organizi en la universitatoj ankaŭ finnlingvan edukadon anstataŭ nur svedlingvan.

Mikko Mäkitalo

Lazar Markoviĉ Zamenhofin elämäkerta lyhyesti aikajärjestyksessä

- 1859** Joulukuun 15. ("vanhaa lukua" 3.12.)
Bialystokissa Mordka (Mark Fabianoviĉ) ja Liba Rohla (Rozalia) Zamenhofille syntyy esikoispoika Leizer (Lazar).
- 1869** Elokuu: Aloittaa koulun Bialystokin reaalikymnaasissa, mutta keskeyttää sairastumisen vuoksi.
- 1870** Elokuu: Aloittaa koulun uudelleen.
- 1873** Elokuu: Aloittaa neljännen luokan, mutta käy sitä vain neljä kuukautta.
Joulukuu: Perhe muuttaa Varsovaan.
- 1874** Elokuu: Aloittaa koulun Varsovan mieskymnaasissa n.ro 2.
- 1878** Joulukuun 17. Ludwik juhlii luokkatovereineen omaansa ja "Lingwe Uniwersalan" syntymäpäivää.
- 1879** Touko–kesäkuu: Kymnaasin viimeisen, kahdeksannen luokan päättötutkinnot.
27.7. saa ylioppilastodistuksen ja koulun hopeamitalin.
Elokuu: Ilmoittautuu Moskovan yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan.
Syyskuu: Aloittaa lääketieteen opinnot.
- 1880** Laatii jiddišin ("juutalaissaksan") kieliopin.
- 1881** Maaliskuun 13: Tsaari Aleksanteri II:n murha. Olot Venäjällä käyvät epävakaaiksi.
Toukokuu: Suorittaa tutkinnon Moskovaan ja päättää jatkaa opintojaan Varsovassa.
Kesä: Laatii kaksi Lingvo Universal -suunnitelman vihkoa.
Syyskuu: Aloittaa kolmannen opintovuotensa Varsovan yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa.
- 1882** Tammi–helmikuu: Artikkelit "Mitä siis lopultakin on tehtävä?" venäjänkielisessä juutalaisviikkolehti Razsvetissa.
Helmikuu: Perustaa varhaiszionistisen Šeerit-Israel-yhdistyksen.
- Huhtikuun 7:nä ilmestyy artikkeli "Eteenpäin yhteisen lipun alla!" Razsvet-lehdessä.
Elokuu: Lingvo Universal -käsikirjoituksen kolmas vihko.
- 1883** Elokuun 18:na osallistuu varsovalaisen Ĥibat-Cion-ryhmän perustavaan kokoukseen ja valitaan sen toimeenpanevan komitean puheenjohtajaksi.
Marraskuun 30: Kirje juutalaisnuorison sosialistiryhmä Bilun jäsenille.
- 1884** Saa vuoden lopulla opintonsa päätökseen.
- 1885** Helmi–toukokuu: Lääkärinä Veisiejaisissa (nyk. Liettuassa).
Touko–marraskuu: Erikoistumassa Varsovan juutalaisen sairaalan silmätautien osastolla.
Joulu–toukokuu: Silmälääkärinä Plockissa Puolassa.
- 1886** Touko–kesäkuu: Erikoistumisopintoja Wienissä.
Syksy: Tutustuu Kejla (Klara) Zilbernikiin.
- 1887** Maaliskuun 30: Lazar Zamenhofin ja Klara Zilbernikin kihlaus.
Kesäkuun 2: Sensuurin painatuslupa ensimmäiselle venäjänkieliselle kansainvälisen kielen oppikirjalle.
Heinäkuun 26: "Ensikirjan" julkaisulupa.
Tätä päivämäärää pidetään esperanton syntymäpäivänä.
Elokuun 9:nä Lazarin ja Klaran häät.
Syksy: "Ensikirjan" ranskan-, saksan- ja puolankieliset laitokset ilmestyvät.
- 1888** Tammikuu: Ilmestyy Dua libro de l'lingvo internacia, "Toinen kirja".
Kesäkuun 11. syntyy poika Adam.
Syyskuun 24: Anomus Painoasiain Keskus-

- hallinnolle La Internaciolo -viikkolehden julkaisemisen sallimiseksi.
Lokakuun 15:nä anomus hylätään.
- 1889** Tammi–helmikuu: Plena vortaro rusa–internacia ja Meza vortaro internacia–germana, sanakirjat venäjä–esperanto ja esperanto–saksa.
Syyskuun 1: La Esperantisto -lehden ensimmäinen numero.
Marraskuu: Silmälääkäriksi Hersoniin Venäjälle.
Joulukuun 13. syntyy tytär Sofia.
- 1890** Maaliskuun 25: Perustetaan Esperantistien kansainvälinen liitto.
Toukokuu: Paluu Varsovaan, Nowolipki-kadulle.
Syksy: La Espero (Toivo) -runo ilmestyy venäjänkielisessä oppikirjassa esperantoksi ja venäjäksi. Se omaksutaan myöhemmin esperantistien tunnuslauluksi.
Joulukuu: Liitto lakkaa aloittamatta varsinaista toimintaa.
- 1891** Joulukuu: Päättää keskeyttää talousvaikeuksien vuoksi La Esperantiston julkaisemisen, mutta Wilhelm Heinrich Trompeter otti maksaakseen julkaisukustannukset ja maksoi Zamenhofille toimittajan palkan.
- 1892** Elokuun 31. kuolee Zamenhofin äiti Rozalia.
- 1893** Tammikuu: Perustetaan Internacia Ligo Esperantista, kansainvälinen esperantistiliitto, jonka tehtäväksi määrätään kieli-asiääänestysten hoitaminen. Zamenhofista tulee liiton sihteeri.
Elokuu: Universala Vortaro, perussanakirja, jonka 1710 sanaa selitetään ranskaksi, saksaksi, englanniksi, venäjäksi ja puolaksi.
Lokakuu: Muutto Grodnoon.
- 1894** Tammikuu: Aloittaa Esperantisto-lehdessä esperanton muutosehdotuksen julkaisemisen.
Marraskuun 15: Muutosehdotukset hylätään äänestyksessä.
Ekzercaro, normittava harjoituskirja, ja Hamletin käännös.
- 1895** Elokuu: Esperantisto-lehden numero 5–6/1895 jää sen viimeiseksi. Zamenhof lopettaa muutamaksi vuodeksi lähes kaiken esperantotoimintansa.
- 1896** Tutkii yhdessä Vilhelm Šenbergin kanssa Grodnon kaikkien koululaisten näön.
- 1897** Paluu Varsovaan, asettuu Dzika-kadulle.
- 1900** Elokuun 3: Louis de Beaufront pitää Ranskan tiedeakatemiassa Pariisissa esitelmänsä Kansainvälisen kielen aate, sen olemus ja tulevaisuus (ilmestynyt suomeksi tällä nimellä Otavan esperantosarjan numerona 2 v. 1919).
- 1901** Huhtikuu: Ilmestyy venäjänkielinen pamfletti Hillelismi. Suunnitelma juutalaiskysymyksen ratkaisemiseksi.
Elokuun 6: Sopimus pariisilaisen Hachette-kustantamon kanssa antaa taloudellista turvaa ja väljyyttä.
- 1902** Zamenhof alkaa palata aktiiviseen esperantotyöhön.
- 1903** Marraskuu: Fundamenta Krestomatio, laaja kieltä normittava lukukirja, ilmestyy Zamenhofin toimittamana.
- 1904** Tammikuun 29: Tytär Lidia syntyy.
- 1905** Tammikuun 22: Venäjän ensimmäinen vallankumous puhkeaa.
Heinäkuu: Fundamento de Esperanto ilmestyy. Sen päätetään samana vuonna pidetyssä maailmankongressissa olevan kielen perusteos, sen perusrakenteen pysyvyyden tae.
Heinäkuun 29: Nimitetään Ranskan kunialegioonan ritariiksi.
Elokuun 5.–12: Ensimmäinen esperanton maailmankongressi Boulogne-sur-Merissä Ranskassa.
- 1906** Tammikuu: Julkaisee Hillelismien oppikappaleet Ruslanda Esperantisto -lehdessä.
Maaliskuu: Julkaisee ekumenianäkemyk-

- sensä pamfletissa Homaranismo (ihmiskunnan osana oleminen, ihmisyyssoppi). Elokuun 27.–syyskuun 5: Toinen maailmankongressi Genevessä Sveitsissä. Syyskuu: Ilmestyy La Revuo -lehden ensimmäinen numero. Sen perusti Carlo Bourlet Zamenhofin maailmankirjallisuudesta tekemien käännösten julkaisemista varten.
- Lokakuun 15.–23: Osallistuu kielimuutoksia käsittelevään neuvonpitoon Brysselissä ja Pariisissa.
- 1907** Elokuun 12.–17: Kolmas maailmankongressi Cambridgessä Englannissa. Lokakuun 15.–24: La Delegacia Komitato, muutosmielisten muodostama toimikunta, kokoontuu Pariisissa ja hyväksyy joukon kielimuutoksia – Ido-projektin. Marraskuun 30. kuolee Zamenhofin isä Mark Fabianovič Z. Gogolin Reviisorin käännös ilmestyy.
- 1908** Tammikuun 18: Katkaisee välinsä Delegacia Komitaton kanssa. Elokuun 16.–22: Neljäs maailmankongressi Dresdenissä Saksassa. Käännöksiä: Goethen Ifigeneia Tauriissa, Schillerin Rosvot ja Molièren Georges Dandin.
- 1909** Syyskuun 5.–11: Viides maailmankongressi Barcelonassa Espanjassa.
- 1910** Huhtikuun 20.–25: Venäjän esperantistien kongressi Pietarissa. Elokuun 14.–20: Kuudes maailmankongressi Washingtonissa Yhdysvalloissa. Käännös: Eliza Orzeszkon Marta puolan kielestä; teokset Lingvaj Respondoj (Vastauksia kieliaiheisiin kysymyksiin) ja Proverbaro Esperanta (sananlaskuaarrearkku).
- 1911** Heinäkuun 26.–29: Osallistuu kirjallisella puheenvuorolla Lontoon rotuasiain kongressiin, jonka tavoitteena oli kaataa ”ihmisrotujen” eriarvoisuuteen nojaava ajattelutapa.
- Elokuun 20.–27: Seitsemäs maailmankongressi Antverpenissa Alankomaissa.
- 1912** Elokuun 11.–18: Kahdeksas maailmankongressi Krakovassa Puolassa.
- 1913** Toukokuu: Homaranismo-pamfletti ilmestyy Zamenhofin omalla nimellä. Elokuun 24.–31: Yhdeksäs maailmankongressi Bernissä Sveitsissä.
- 1914** Elokuun 1: Kymmenenteen maailmankongressiin Pariisiin matkalla olleet Zamenhofit pysäytetään Saksan Kölnissä sodan puhkeamisen vuoksi. Kongressi, siihen mennessä suurin – ilmoittautuneita oli yli 3700 – estetään kokoontumasta. Elokuun 15: Paluu Varsovaan pitkän ja hankalan matkan jälkeen. Ainoa Suomen kokemus on tältä matkalta, joka vei puolueettoman Ruotsin ja tsaarivaltakunnan suuriruhtinasmaan kautta. Lokakuun 18: Julkaisee suunnitelman yleisinhimillistä uskontoa pohtivan kongressin kokoonkutsumisesta. Joulukuu: Laatii ohjelmakirjoituksen Veetoomus diplomaateille: Suursodan jälkeen (suomeksi Esperantolehden numerossa 2/2009, s. 10–11).
- 1915** Maaliskuun 3: Raamatunkäännös valmistuu. Aloittaa Andersenin satujen käännöstyön. Ehdottaa esperantoon muutoksia, jotka olisivat kertakaikkinen ja lopullinen reformi.
- 1917** Helmikuun 15: Ihmisyyssoppi (Homaranismo) -teoksen viimeinen versio. Maaliskuu: Alkaa laatia esseetä otsikolla Jumalasta ja kuolemattomuudesta. Kuolee huhtikuun 14., hautajaiset 16. päivänä.

Aleksander Korjenkovin teoksesta Homarano (Kaliningrad 2009) s. 313–315 tekijän luvalla TG

Mainostamisen tarpeellisuus

Ensimmäinen esperanton oppikirja julkaistiin Varsovassa v. 1887. Kielen suunnittelijan, puolanjuutalaisen silmälääkärin Ludoviko Zamenhofin syntymästä on nyt 150 vuotta. Esperantoyhteisö on vainoista ja erheellisistä ennakkoluuloista huolimatta levittäytynyt maailmanlaajuisesti. Helposti opittava yhteiskieli mahdollisti kommunikoinnin yli rajojen eri kansallisuuksien kesken. Hitler ja Stalin syytivät esperantisteja vakoojiksi ja heitä sekä Zamenhofin syntyperän vuoksi juutalaisia vainottiin. Kielen käyttö kiellettiin. Molemmat maailmansodat olivat hyvin tuhoisia esperantolle. Zamenhof, joka oli suunnitellut yhteiskielen rauhan ja ystävyyden välineeksi ei onneksi nähnyt lastensa kohtaloa, hän kuoli v. 1917. Hänen poikansa Adam ammuttiin pidätyksen yhteydessä v. 1940. Tyttäret Sofia ja Lidja kaasutettiin Treblinkan keskitysleirillä v. 1942. Adamin vaimo Wanda onnistui pakene-

maan poikansa kanssa keskitysleiriin vietävien joukosta Zaleski-nimeä käyttäen. Vielä nytkin pojanpoika Zaleski-Zamenhof lausuu kunnia-vieraana tervehdyspuheensa Esperanton maailmankongresseissa.

Tuntuu uskomattomalta, että vaikka maailma kehittyy, tapaa vielä henkilöitä, jotka eivät tiedä esperantosta mitään, suhtautuvat siihen negatiivisesti ja osaavat tehdä vain yhden kysymyksen: ”Paljonko esperantisteja on?”, sen sijaan, että kysyisivät: ”Mitä teillä on?” Esperanton ensimmäinen maailmankongressi pidettiin Boulogne-sur-Mer'in kaupungissa, Ranskassa. Siitä alkoi jokavuotinen perinne, jonka vain maailmansodat muutamaksi vuodeksi keskeyttivät. V. 1908 perustettiin esperanton maailmanliitto UEA sekä Esperanto-akatemia. UEA:lla on viralliset suhteet YK:iin ja UNESKOon kaikkien rauhanomaisten päämäärien vuoksi. Jo v. 1954 Montevideossa, Uruguayssa UNESKO suositteli ▷

*Etsuo Miyoshi (kesk.) Anna-Liisa Ali-Simolan (oik.)
seurassa Vilnan maailmankongressissa v. 2005.*

julkilausumassaan jäsenmaita ottamaan esperanton koulujensa opetusohjelmaan. Kuuluisista esperantisteista mainittakoon ex-Jugoslavian päämies Josip Bros Tito, Itävallan presidentti Franz Jonas, myös Suomen suurlähettiläämme Tyyne Leivo-Larsson puhui esperantoa ja suomalaisille ehkä vähemmän tunnettu saksalainen professori Reinhard Selten, joka v. 1994 sai Nobelin taloustieteen palkinnon. Italialaisen kirjailijan Umberto Econ mielestä ei mikään kansallinen kieli voi toimia yhteiskielenä, esperanto soveltuu siihen parhaiten.

Yli 120 vuoden aikana on kerääntynyt huomattavan suuri originaali- ja käännöskirjallisuus-aarteisto, yhteisöme ilon ja ylpeyden aihe. Esperantolehdet, radiolähetykset sekä yhä laajeneva nettiyhteys lisäävät esperanton opiskelua ja tunnetuksi tekemistä. Tänä aikana tärkeintä on mainostaminen, mutta esperantoyhdistyksillä on tuloina vain jäsenmaksut ja joinakin vuosina vähäinen kaupunginavustus, joka ei mainostamiseen riitä. Siksi kiitos kaikille sanomalehdille, jotka paikallisista tapahtumista kertovin raportein ja kuvin ovat vieneet oikeaa tietoa eteenpäin.

Esperantolehden lokakuun numerossa julkaistiin lyhennetty versio japanilaisen herra Etsuo Miyoshin luennosta (Ne ebla? Mi igas

ebla) ”Mahdotonta? Teen mahdolliseksi”. Siinä hän kertoi mm. mainostamisesta. Olin jo aikaisemmin lukenut tästä miehestä, mutta v. 2005 Vilnassa, Liettuassa, minulla oli ilo ystävyystyö hänen kanssaan. Hän on lapsena sairastanut polion, ja ehkä se antoi hänelle peräänantamattoman luonteen. Myöhemmin, välttääkseen joutumasta pyörätuoliin, hän keksi ”kävelysauvalaukun”, johon tukeutuen jalkavammainen pystyy liikkumaan ja kuljettamaan nelipyöräisissä laukuissa myös tarpeelliset matkatavarat. Hän on paikallisen esperantoyhdistyksen puheenjohtaja, sekä aloittamansa laajentuneen ja menestyneen hansikasliikkeen Swanyn (<http://www.swany.co.jp/>) puheenjohtaja; siellä myydään myös näitä sauvalaukkuja. Liikkeistä saamallaan osingoilla hän on rahoittanut lukuisat hinnakkaat mainokset euroopalaisissa valta-lehdissä. En voi kuin ihaila tätä hyväluontoista miestä, aasialaista, joka Euroopassa julkaisee koko aukeaman laajuisia mainoksia saadakseen EU:nkin ymmärtämään nopeasti opittavan esperanton, yhteiskielen, arvon valtavia summia säästävänä objektina. Lausun kaikkien esperantistien puolesta ystäväni kiittäen: Kata Etsuo, koran dankon.

Anna-Liisa Ali-Simola

Alvoko – Kutsu – Kallelse

La laŭstatuta jarkunveno de Esperanto-Asocio de Finnlando okazos dimanĉon, la 14an de marto, 2010 je la 10a horo en Jyväskylä, en la kunveno de NNKY, Puistotori 4. En la kunveno estos traktitaj la laŭstatutaj jarkunvenaj aferoj.

Esperanto-Asocio de Finnlando – Suomen Esperantoliitto ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään sunnuntaina 14.3.2010 klo 10.00 alkaen Jyväskylässä NNKY:n

kokoustoiloissa, Puistotori 4. Kokouksessa käsitellään liiton sääntömääräiset vuosikokousasiat.

Esperantoförbundet i Finland håller sitt stadgeenliga årsmöte söndagen den 14.3. 2010 kl. 10.00 i Jyväskylän NNKYs mötesutrymmen, Jyväskylä, Puistotori 4. Mötet behandlar de i förbundets stadgar föreskrivna årsmötesärendena.

La estraro – Hallitus – Styrelsen

Vintraj Tagoj 2010 en Jyväskylä Talvipäivät Jyväskylässä 13.–14.3.2010

*Esperanto kaj kreskejo de la finna lingvo
Esperanto ja suomen kielen kasvupaikka
Kunvenejo: NNKY, Puistotori 4*

Pri programeroj

La okazejo de Vintraj tagoj de EAF estos venontjare en Jyväskylä, kunvenejo de NNKY (esperante Kristana Asocio de Junaj Virinoj). Jyväskylä estas loko konata pro pionira laboro por ekesto de nia nuna – laika tutlanda, norma, literatura finna lingvo. Tie fondiĝis la unuaj finnlingvaj gimnazio (1858) kaj seminario por popollernejaj instruistoj (1863). Jyväskylä havas ankaŭ longan historion kiel esperantostudejo: Esperantoklubo de Jyväskylä aranĝis some-rajn esperantokursojn tie dum 30 jaroj.

Dum la tagoj ni konatiĝos kun studado kaj de la finna kaj de Esperanto. La internacia lernolibro de Stano Marček *Esperanto per rekta metodo* nun aperis ankaŭ en la finna sub titolo "Esperanto mutkattomasti" kaj estos prezentita al loka publiko komence de la tagoj. En la biblioteko de Jyväskylä estos priesperanta ekspozicio. Muzikaj interludoj estas kutimaj dum niaj tagoj, tiel ankaŭ ĉi-foje, kun helpo de Steleto-anoj kaj geamikoj. Dimanĉe post la jarkunveno en la programo estas ekskurso al Roka Planetario (Kallioplanetaario) dudekon da kilometroj ekster la urbo, kie ni vidos prezentadon pri mirakloj de la universo. La detala programo aperos en Esperantolehti 1/2010 kaj en niaj ttpaĝoj.

Praktikaĵoj dum la tagoj

La loko, kunvenejo de NNKY situas proksime al la urba vojaĝcentro (adreso: Puistotori 4). La

akceptejoj funkcias sabate 13an de marto ekde la 12-a kaj solena malfermo okazos je la 13-a. Antaŭ tio ni havos publikan prezentadon de Esperanto en la urba biblioteko kaj gazetarajn konferencon. Al frutempaj alvenontoj estas rekomendinde memstare lunĉi en la urbo, pri konvenaj ejoj informiĝu ĉe lokaj aranĝantoj.

Sabataj programeroj, kafo kaj tagmanĝo vespere okazos en kunvenejo de NNKY. Pri la tranoktado ĉiu partoprenanto zorgu mem. Ni povas rekomendi kelkajn lokojn, kiuj situas proksime de nia kunvenejo, vidu la liston en la fino.

Sabate posttagmeze estas rezervita tempo por membroasocioj, kiuj deziras kunveni dum la VT. Bonvolu informi pri viaj bezonoj al la aranĝantoj de EAF kaj interkonsentu pri horo. Notu, ke dum la tagoj okazos ankaŭ la tradicia akcepto de membroj de la subtenantoj de EAF, *Societo Nino Runeberg*. Membrigu ankaŭ vi! (kotizo 40 e).

Dimanĉe matene KELF verŝajne aranĝos la tradician matenpreĝon. Je la 9.30 komenciĝos kontrolo de rajtigiloj por la jarkunveno de Esperanto-Asocio de Finnlando. Ĝi komenciĝos je la 10-a. Post ĝi ni ekveturos per komuna aŭtobuso al Kallioplanetaario. Tie okazos planetaria prezentado, kaj ankaŭ dimanĉa lunĉo kaj fermo de la tagoj.

Aliĝo kaj kontaktpersonoj

Bonvolu sendi la aliĝilon al la EAF-oficejo de Helsinko, aŭ aliĝu rete al adreso [11](mailto:eamfendoj@es-</p>
</div>
<div data-bbox=)

peranto.fi. Samtempe pagu la kotizon al la konto de la Asocio uzante la referencnumeron en la aliĝilo. Notu, ke estas tre grave fari ambaŭ: kaj pagi kaj sendi la aliĝilon por ke ni organizantoj scios, kiu volas kion dum la VT. La aliĝilojn kaj pagojn prizorgas Päivi Saarinen kun helpo de aliaj.

Eventualajn demandojn pri VT-aranĝoj faru al aranĝantoj jene:

Pri programo, jarkunvenaj aferoj, kunvenĉambroj, aliĝoj kaj pagoj: Tuomo Grundström, Tiina Oittinen kaj Päivi Saarinen de EAF, kontaktinformoj sur paĝo 2.

Pri tranoktoj, manĝoj, itineroj, vojaĝeblecoj ktp: Seija kaj Kari Kettunen, lokaj aranĝantoj de Esperantoklubo de Jyväskylä (*seija.kettunen@pp5.inet.fi*, *kari.kettunen@pp1.inet.fi*, tel. al Seija 040 867 2743).

Ohjelmasta

Jyväskylä on nyky-suomen kasvupaikka. Sinne perustettiin ensimmäinen suomenkielinen oppikoulu vuonna 1858 ja opettajaseminaari vuonna 1863. Niinpä talvipäivien aiheeksi sopiikin suomen kehitys kirjakieleksi, rahvaankielen tie kansaa yhdistämään ja sen oloja kohentamaan. Suomenkielen kehityksessä, kehittämisessä laajan alueen väestön yhteiseksi nimittäjäksi näkyy selvästi se, että jokainen kieli on “keinotekoinen”, määrätietoisien työn tulos. Kielen käyttö on saman työn jatkoa, ja sitä työtä voi tehdä hyvin tai huonosti. Sikäli varsinkin “uudet” kansalliskielet – monet ovat somea paljon uudempia – ovat paljolti esperanton kaltaisia. Tästä aihepiiristä saamme kuulla talvipäivillä oppineita esitelmiä sekä seurata ja käydä ehkä kiihkeätäkin keskustelua.

Jyväskylä on myös vanhastaan vilkas esperantokaupunki, jonka kerho on järjestänyt kesäkursseja ja kokoontuu nykyäänkin aktiivisesti. Talvipäivien kurssi on esittelytunti, joka

pidetään kaupunginkirjastossa lauantaina klo 12. Saatavana on silloin suomalaisille uusi alkeisoppikirja: Stano Marčekin kansainvälinen oppikirja *Esperanto per rekta metodo* on nyt ilmestynyt suomeksi nimellä *Esperanto mutkattomasti*. Kirjastossa on myös esillä esperantoaineistojen näyttely.

Lauantaina on aiheeseen liittyvää ohjelmaa, illalla viihdettä ja soitantoa, sunnuntaina voi osallistua aamuhartauteen, ja klo 10 on Suomen Esperantoliiton vuosikokous. Sen jälkeen tehdään retki Kallioplanetaarioon kaupungin ulkopuolelle, missä on myös lounas. Kaupunkiin palataan noin 14.30. Yksityiskohtaisempi ohjelma ilmestyy vielä Esperantolehdessä 1/2010 ja nettisivuillamme.

Ilmoittautuminen ja yhteyshenkilöt

Ilmoittaudu lähettämällä lomake Suomen Esperantoliiton toimistoon tai kertomalla vastaavat tiedot sähköpostitse osoitteeseen *eamendoj@esperanto.fi*. Maksa osallistumis- ja pakettimaksu ilmoittautumisen mukaisesti liiton tilille. Muista käyttää viitenumeroa, jonka kanssa ei pidä kirjoittaa muita tietoja. Huomaa, että pelkkä maksun hoitaminen ei riitä, tarvitsemme myös ilmoittautumistiedot, jotta tiedämme mitä olet tilannut ja milloin tulet. Ilmoittautumisista ja maksuista huolehtii Päivi Saarinen.

Talvipäivien ohjelmaa, vuosikokousta, omien kokousten tilavarouksia sekä ilmoittautumisia ja maksuja koskeviin kysymyksiin vastaavat liiton puheenjohtaja Tuomo Grundström, varapuheenjohtaja Päivi Saarinen ja sihteeri Tiina Oittinen. Yhteystiedot ovat lehden sivulla 2.

Majoituksesta, ruokailusta, kokouspaikan sijainnista ja matkustusvaihtoehdoista saa tietoa Jyväskylän Esperantokerhon yhteyshenkilöiltä Seija ja Kari Kettuselta (*seija.kettunen@pp5.inet.fi*, *kari.kettunen@pp1.inet.fi*, puhelin Seija 040 867 2743).

Tranoktejoj en la urbocentro de Jyväskylä/ Majoitusta Jyväskylän keskustassa

*La plej proksimaj hoteloj al la kunvenejo /
Lähipää kokouspaikkaa sijaitsevat hotellit:*

Yöpuu, Yliopistonkatu 23, t. (014) 333 900
Scandic, Vapaudenkatu 73, t. (014) 330 3000

*Iom pli malproksime /
Hieman kauempana c. 500 m:*

Sokos Alexandra, Hannikaisenkatu 35,
t. 020 1234 640

Sokos Jyväshovi, Kauppakatu 35,
t. 020 1234 640

Cumulus, Väinönkatu 3, t. (014) 628 300
Milton, Hannikaisenkatu 27-29,
t. (014) 337 7900

*Pli modestaj kaj malmultekostaj /
Vaativattomampia ja edullisempia:*

Omenahotelli, Vapaudenkatu 57,
www.omena.com

Pension Kampus, Kauppakatu 11 A 4,
t. (014) 338 1400

ALIĜILO

Mi aliĝas al la Vintraj Tagoj de EAF
13.–14.3.2010 en Jyväskylä.

Nomo _____

Adreso _____

Tel./Fakso/Ret-adreso _____

Aliĝkotizo

14e ĝis 31.1.2010 _____

18e ĝis 28.2.2010 _____

21e poste _____

Duono por FEJO-anoj sub 30 jaroj. Infanoj sub 15 jaroj sen aliĝkotizo. Personoj loĝantaj ekster Finnlando laŭ interkonsento.

VT-paketo _____ 50 e/persono
(inkl. tagmanĝojn ambaŭtage, kafon sabate kaj ekskurson dimanĉe)

Entute pagenda al la konto de EAF _____

Pagoj al la konto: Sampo 800017-230825.

Bv. uzi la VT-referencnumeron 4640 (ne skribu aliajn informoj en pagilo).

Pliaj informoj aŭ deziroj al EAF:

Bonvolu sendi la aliĝilon al:

Esperanto-Asocio de Finnlando

Siltasaarenkatu 15 C 65, FI-00530 Helsinki

Retaj aliĝoj tra eafmendoj@esperanto.fi

BONVENON!

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Ilmoittaudun Suomen Esperantoliiton talvipäiville 13.–14.3.2010 Jyväskylässä.

Nimi _____

Osoite _____

Puh./fax/sähköposti _____

Ilmoittautumismaksu:

14e 31.1.2010 asti _____
18e 28.2.2010 asti _____
21e 28.2.2010 jälkeen _____

Puoli maksua FEJO:n varsinaisilta jäseniltä. Ilman maksua alle 15-vuotiaat lapset. Suomen ulkopuolella asuvat henkilöt sopimuksen mukaan.

Talvipäivien paketti _____ 50 e/hlö
(sis. iltaruonan ja päiväkahvin lauant. sekä retken ja lounaan sunnunt.)

Maksut yhteensä Suomen Esperantoliiton tilille _____

Tilinumero: Sampo 800017-230825.
Käytä viitenumeroa 4640 (ei muita tietoja viite- tai viestikenttään maksun yhteydessä).

Lisätietoja ja/tai toivomuksia _____

Lähetä lomake osoitteella:
Suomen Esperantoliitto
Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki
tai tiedot s-postitse eamendoj@esperanto.fi

TERVETULOA!

Libroj ekhaveblaj

En la oficejo de EAF estas nun aĉetebraj jenaj libroj:

Reino Eriksson: Kotipihana koko maailma, Kuopio 2009, 75 paĝoj/sivua, suomenkielinen/finningva. Prezo 16 eŭroj + sendokostoj.

Onni Kauppinen on kuin murjaanien kunigas, vaikka ei yhtä musta – hän on kaikilta tunnettu ja hyviltä kaivattu. Iisalmelaisen maailmanmatkaajan vaiheista kertovan kirjan tekstit on laatinut toinen tunnettu iisalmelainen Reino Eriksson, ja kuvat ovat Onnin omia, siis onnen omiaan.

Aleksis Kivi: Sep Fratoj, trad. Ilmari Ekström, Helsinki 1947, kun abundaj notoj, 360 paĝoj. Prezo 20 eŭroj + sendokostoj.

La ĉefverko de la finna literaturo, la unua finningva romano. La esperanta traduko estis ŝajne tute elvendita, sed troviĝis ankoraŭ 20 ekzempleroj.

Eventokalendaro de EAF

2009

15.12.2009 Malfermaj pordoj en la oficejo en Helsinki

Decembre aranĝoj lige al Zamenhofa tago ĉe membroasocioj kaj aktivaj grupoj, interalie ”oficiala” lanĉo de la nova lernolibro Esperanto mutkattomasti 15.12. je la 18-a horo en Urba biblioteko de Rauma.

2010

13.–14.3.2010 Vintraj Tagoj en Jyväskylä

27.6.–2.7.2010 Esperantokurso en Popola Instituto de Valamo, Heinävesi

17.–24.7.2010 Universala Kongreso de Esperanto, Havano, Kubo

Aŭtunaj Tagoj en septembro, eble en Estonio

Laborkunsidoj

16.1.2010 Estraro

46-aj Baltiaj Esperanto-Tagoj

Litova Esperanto-Asocio invitas Vin partopreni vicajn ĉiujarajn internaciajn somerajn tradiciajn la 46-ajn Baltiajn Esperanto-Tagojn (BET-46), kies celoj kaj taskoj estas studi problemojn de Esperanto-movado, elstarigi nuntempajn ĉefajn taskojn de Esperanto-agado, interŝanĝi sperton pri esperantista laboro, perfektigi en Esperanto, enhavoriĉe pasigi la tempon. BET okazas ekde 1959 ĉiujare laŭvice en Latvio, Estonio, Litovio. BET-46 estas dediĉata al 35-jariĝo de litova urbo Visaginas.

La orientlitovia urbo Visaginas situas proksime de landlimo kun Belorusio. En la urbo loĝas 30000 loĝantoj de pli ol 40 naciecoj, do, ĝi estas multnacia urbo kun belegaj pinarbaroj. La urbo estas fondita en 1975 kaj estas la plej juna urbo de Litovio. Ĝi situas sur bordo de lago Visaginas nur 6 kilometrojn for de fama Ignalina nuklea elektrocentralo, kiu ĉesos funkcii fine de 2009. La urbon de ĉiuj flankoj ĉirkaŭas belegaj regionaj kaj naciaj naturparkoj. Ĉirkaŭe je 10 kilometroj de la urbo estas 110 lagoj kaj lagetoj de diversa grandeco. Tiu-ĉi regiono pro arbaroj kaj montetoj estas nomata Litovia Svislando kaj pro abundaj lagoj Litovia Finnlando. Tra Visaginas iras unu el la plej gravaj internaciaj fervojlinioj de Litovio (Sankt-Peterburg – Daugavpils – Vilnius – Varsovio – Berlino). BET-46 funkcios en moderne kaj bonege ekipita Profesia studcentro pri teknologioj kaj entreprenado (str. Festivalio 7). Partoprenantoj de BET-46 libere povos uzi ĉiujn ejojn kaj servojn de la Studcentro (salonoj, aŭditorioj, teknikajoj kun libera reta aliro, videoekipaĵoj k.s.).

BET-46 funkcios la 26-an de Junio – la 4-an de Julio, 2010. Veni eblas jam la 25-an de Junio. Antaŭ kaj post BET-46 estas ebleco laŭ moderaĵ prezoj aktive ripozi en proksime de Visaginas funkciantaj vilaĝaj altkvalitaj turismejoj kaj ripozejoj. Interesiĝantoj pri tio bonvolu aparte

peti informojn ĉe Organiza komitato.

Aliĝkotozito ĝis la 31.12.2009 estas 60 lidoj por okcidentanoj, kiel finnlandanoj. De 01.01 aliĝkotozito kreskas al 75 lidoj kaj ekde la 01.04.2010 al 90 lidoj. Infanoj, lernantoj kaj studentoj aliĝkotoziton ne pagas. Unu eŭro egalas al 3,45 lidoj, la kurzo estas konstanta. Aliĝiloj riceveblas ĉe LEA – kontaktinformoj sube.

Loĝado: 1) en dultitaj kaj trilititaj ĉambroj en apuda komunloĝejo unu lito por unu tagnokto kostas 20 lidojn. 2) eblas mendi ĉambrojn en urbaj hoteloj. Prezoj estas proksimume 10-oble pli grandaj ol en komunloĝejo. Petu informojn aparte. 3) laŭdezire por junularo eblas aranĝi amasloĝejon. Prezo anoncota.

Programo estos tradicia, t.e. somera universitato, kursoj, literaturaj aranĝoj, muzikaj kaj artaj vesperoj, debatoj pri Esperanto-movado, junularaj aranĝoj, konkursoj, kvizoj, distraj programeroj, ekskursoj, libroservo, ekspozicioj, filmoj kaj lumbildoj, gazetara konferenco, sportaj ludoj k.a. Organiza komitato atendas proponojn, ofertojn, ankaŭ sinproponojn.

Fine de majo 2010 ĉiu aliĝinto ricevos Informilon nr. 2. Ni antaŭvidas eldonon de ĉiutaga gazeto dum la tuta periodo de la aranĝo. Aktualajn informojn Vi povas trovi en retejo www.esperanto.lt, informojn pri urbo Visaginas en www.visaginas.lt (bedaŭrinde nur en litova, rusa kaj angla lingvoj).

Aliĝ-kontaktadreso: p.k. 167, LT-44287 Kaunas, Litovio, Litova Esperanto-Asocio. Stradreso de LEA estas: str. L.Zamenhofo 5, LT-44287 Kaunas, Litovio. Poŝtelefonoj de LEA estas +370-687-12219 kaj +370-686-69875. Telefakso estas: +370-37-228616. Retadreso de LEA estas: litova.ea@mail.lt; pjedorovas@takas.lt kaj irenaa@takas.lt.

(el Informilo nr. 1 redaktis mm)

120 vizitis ĉe CO

La vivo kaj verko de Ivo Lapenna estis temo de la 31-a Malferma Tago de la Centra Oficejo de UEA sabaton, la 28-an de novembro. Tiu ĉi populara aranĝo okazis tri semajnojn post la 100-a naskiĝdatreveno de Lapenna (1909–1987) kaj allogis 120 vizitantojn el 16 landoj.

La ĉefpreleganto estis prof. Carlo Minnaja, prezidanto de Internacia Scienca Instituto Ivo Lapenna. Li parolis pri siaj renkontiĝoj kun Lapenna, kiun li, denaska esperantisto, ekkonis kiel juna knabeto, ĉar Lapenna ofte gastis en la familio de la famaj italaj esperantistoj Luigi kaj Carolina Minnaja. Pri siaj kontaktoj kun Lapenna parolis ankaŭ prof. Duncan Charters, vicprezidanto de ILEI.

La publikon plene kaptis la frisa grupo Kapriol', kiu krom mem kanti, kantigis kaj eĉ dancigis la publikon. Biblioteko Hodler funkciis kiel kinejo de dokumentaj filmoj.

La sekva Malferma Tago estos en sabato, la 17-a de aprilo 2010. La ĉefpreleganto estos d-ro Mark Fettes.

(el komuniko de UEA koncizigis mm)

Elekto de UEA-gvidantoj komencita

En 2010 okazos elekto de novaj gvidorganoj de UEA por la periodo 2010-2013. Parto de tio estos elekto de komitatanoj B por reprezenti la individuajn membrojn (IM) en la Komitato de UEA. Laŭ la Statuto (art. 24) oni elektas unu komitatano B por ĉiu komencita milo da IM. Laŭ la antaŭvidata nombro de IM je la 31-a de decembro 2009 oni elektos ses komitatanojn B.

La Ĝenerala Regularo (art. 8) preskribas: “Dek individuaj membroj el minimume tri diversaj regnoj rajtas proponi unu solan kandidaton el inter la individuaj membroj. Al la proponoj, subskribitaj de la proponintoj, devas esti aldonitaj, krom la skriba konsento de la kandidato, ankaŭ biografieto kaj deklaro pri la mova-

daj celoj de la kandidato, kiuj kune ampleksu maksimume 150 vortojn.”

Kompletaj proponoj atingu la Centran Oficejon de UEA en Roterdamo ĝis la 28-a de februaro 2010. Validaj estos nur skribaj dokumentoj kun originalaj subskriboj (t.e. ne telefaksoj aŭ retmesaĝoj).

Ĉiu kandidato devas esti IM de UEA dum du jaroj antaŭ la elekto (t.e. 2008 kaj 2009) kaj resti IM tra la tuta oficperiodo. Salajrata oficisto de UEA ne rajtas esti komitatano. Komitatano, kiu persone ĉeestis neniun komitatkunsidon en la periodo 2004–2009, ne estas reelektebla.

Se ne estos pli ol ses validaj kandidatoj, oni konsideros ĉiujn elektitaj. Se ili estos pli multaj, la individuaj membroj ricevos voĉdonilon por elekti siajn reprezentantojn per poŝta balotado.

*Osmo Buller
Ĝenerala Direktoro de UEA*

Kortega hotelo de UEA esperantumas

Hotelo Van Walsum en Roterdamo havas unikan lokon en la historio de Esperanto: ĝi gastigis praktike ĉiujn prezidantojn kaj estraranojn de UEA de la lastaj 50 jaroj kaj multajn aliajn movadajn eminentulojn. Ankaŭ por aliaj esperantistoj tiu hejmeca familia hotelo estis natura elekto dum vizitoj al la movada ĉefurbo dank' al ĝia tradicia reklamo en la Jarlibro kaj proksimeco al la CO. La hotelo situas ĉe la bela parkstrato Mathenesserlaan je nur 3-minuta piediro de la sidejo de UEA.

Sojle de la novembra Malferma Tago, Hotelo Van Walsum aldonis al la lingvaro de sia retejo ankaŭ Esperanton. Kelkaj menueroj ankoraŭ ne estas tradukitaj, sed la ĉefa enhavo jam estas legebla en Esperanto. La Esperantan sekcion oni povas aliri klakante sur la Esperanto-flago en www.hotelvanwalsum.nl.

(el komuniko de UEA prenis mm)

Antaŭen informas

♦ Antaŭen somere ricevis junan kaj talentan membron Markus Sunela. Li pretigis al la societo novan hejmpaĝon <http://www.sunela.eu/antauxen/Etusivu>. Tamen <http://www.kolumbus.fi/veli.hamalainen> funkcias ankoraŭ. Bonvolu konatiĝi kun ili.

♦ Ni decidis ekuzi streketon en la esperanta nomo de la societo, Esperanto-societo Antaŭen.

♦ La 16.11. estis elektitaj sekvaj funkciuloj por la societo:

prezidanto Tapani Aarne

vicprezidanto Jukka Laaksonen

kasisto Tapani Aarne

sekretario Sylvia Hämäläinen

♦ Nia programo en vintro kaj printempo 2010 estos

11.1. La familio Zamenhof, Jukka Laaksonen

8.2. Lingvaj nuksoj, Sylvia Hämäläinen

22.2. Jarkunsido

8.3. Literatura vespero, Markus Sunela

12.4. Kubo kaj UK

Ĉiuj kunvenoj okazos en Nesto, Satakunnankatu 30 C 6 je la 17a. Gastoj estas bonvenaj.

Krome ni intencas partopreni en Vintraj Tagoj de EAF kaj ekskursi en Nokia en majo, la dato estas nedecidita ankoraŭ. Marjatta Ström, noki-aano, gvidos nin.

La someraj ĉiulundaj renkontiĝoj en la ĉefbiblioteka kafejo okazos inter la 24a de majo kaj 23a de aŭgusto. Ni ĝojas pri gastoj, bonvenon!

Markus Sunela kolektis grupon el inter universitataj studentoj por studi esperanton. Ili kunvenas en Nesto. En printempo ili aranĝos FEJO-semajnfinojn en Tampere.

Sekretario Sylvia Hämäläinen

Esperanto-ekspozicio en Turku januare

Esperanto-societo en Turku aranĝos kunlabore kun la biblioteko ekspozicion pri Esperanto en la ĉefbiblioteko de la urbo. La ekspozicio troviĝos en *Tietotori* (informa bazono) en la dua etaĝo de la konstruaĵo. La tempo por la ekspozicio estas 5.–31.1.2010 kaj la temo *Esperanto – kiehtova kieli* (fascina lingvo).

Bonvenon viziti la ekspozicion en januaro! La adreso de la ĉefbiblioteko estas: Turun kaupunginkirjasto, Linnankatu 2, 20100 Turku. En kafejo Sirius de la biblioteko kolektiĝas lokaj esperantistoj kutime merkrede inter 16.30–17.30. Informiĝu ĉe turku-anoj.

*Tiina Oittinen, prezidanto de EST
tiina.oittinen@pp.inet.fi, tel 050 549 4709*

Okazos ĉe FEJO

FEJO planas organizi iun aktivadon por sia tradicia Solstica Festo, aŭ la 21an de decembro aŭ dum la semajnfino tuj antaŭ ĝi. Ni ne sukcesis decidi konkrete ĝis preso de tiu ĉi gazeto, sed informiĝu interrete, www.esperanto.fi/fejo aŭ demandu de la estraranoj.

En printempo estos, kiel jam dum multaj jaroj, ebleco por du membroj de FEJO partopreni per ŝtata stipendio la Internacian Junularan Festivalon en Italio. Decidon pri la stipendiatoj ni faros verŝajne dum februaro, sed pensu jam nun, ĉu vi volas partopreni.

Sekvu informadon pri IJF rete en <http://iej.esperanto.it/ijf/index.eo.php> (ankoraŭ ne multa informo tie, sed ni esperas, ke baldaŭ pliiĝos). Rakontojn pri aventuroj en kaj lige al pasintjaraj IJF-oj vi povas legi en EF-oj numeroj ekzemple 3/2009, 3/2008, 3/2006, 3/2004 kaj aliaj.

*El estraro de FEJO
Mikko Mäkitalo, makimik@hotmail.com*

Valamo-kurso al la nova jardeko

Valamon kurssi uudelle vuosikymmenelle

27.6.–2.7.2010

Valamon kansanopiston Esperanto-kurssit ovat tunnettuja niin Suomessa kuin maailmallakin. Kuluneen kymmenen vuoden aikana niille on osallistunut yli sata opiskelijaa. Ja ensi vuonna aloitetaan uusi vuosikymmen.

Kesän 2010 kurssin opettajina ovat tutut Atilio Orellana Rojas ja Patrik Austin, jotka yhteistyössä opettavat kaikkia kurssitasoja. Apuopettajana ja kurssivastaavana toimii Tiina Oittinen, joka huolehtii erityisesti retkistä, yhteisistä illanvietoista ja muusta oppituntien ulkopuolisesta ohjelmasta.

Kielikurssiviikko Valamossa ei ole pelkästään luokassa istumista ja opetuksen seuraamista. Oppilaat saavat intensiiviopetusta kaikissa vaiheissa ja voivat milloin vain kysyä jotain mieltään vaivaavaa asiaa opettajilta. Esperantoa käytetään myös tauoilla, ruokaillessa, retkillä ja illanvietoissa.

Aivan kurssin alussa tutustutaan Valamon alueeseen, tietysti esperantoksi oman Valamoppaamme Jukka Laaksosen kanssa. Valamon luostarialueen monipuolinen elämä tulee viikon aikana tutuksi ja mukaan lähtee monenlaisia muistoja. Ensi vuoden kurssiviikolle osuu monta juhlijumalanpalvelusta ja muuta ortodoksisuurakunnan tapahtumaa, joihin voi osallistua.

Ulkomaalaisten osallistujien kanssa on tietysti keskusteltava esperantoksi ja on mielenkiintoista kertoa heille Suomesta ja suomalaisuudesta, esimerkiksi saunailtana. Joka ilta on yhteistä ohjelmaa kuten luentoja, kertomuksia, leikkejä, laulua, musiikkia jne. Oman instrumentin voi ottaa mukaan.

Opiston sauna lämmitetään ainakin kerran

viikossa. Kurssiviikon retkillä käydään matkamiehen ristillä ja hautausmaalla. Sergei-laivalla voi risteillä puhdasvetisellä Juojärvellä. Alueelta voi helposti tehdä retkiä omalla autolla, esim. Lintulan luostariin.

Kesän 2010 kurssi on juhannuksen jälkeisellä viikolla. Kurssi alkaa tällä kertaa jo sunnuntaina, jolloin tutustutaan alueeseen ja vietetään tutustumisiltaa. Oppitunnit alkavat maanantaina klo 9.00, jolloin on ensin kurssin esittely ja ryhmiin jakautuminen. Kurssiviikon hinta on 220–320 e majoituksesta riippuen, hinta sisältää opetuksen lisäksi majoituksen aamiaisineen, retkikahvit ja valamolaisen illan ruokailun.

Ohjelma ilmestyy piakkoin Suomen Esperantoliiton nettisivuille. Sen ja myös Valamon kurssiesitteen saa ottamalla yhteyttä kurssivastaavaan. Suomea osaavat voivat ilmoittautua suoraan Valamoon. Ilmoita kuitenkin myös meille opettajille, että olet tulossa, se on tarpeen kurssin suunnittelussa. Kurssin yhteyshenkilö on kurssivastaava ja liiton sihteeri Tiina Oittinen (puh. 050 549 4709 tai eafsekretario@esperanto.fi, muut yhteystiedot lehden sivulla 2).

Valamon luostarin ja kansanopiston tiedot:

Valamon kansanopisto, Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo. Puh. (017) 5701 810 (myyntipalvelu, klo 9–16), sähköposti: opisto@valamo.fi, kotisivu www.valamo.fi.

Huom! Heinäveden kunnan kotisivuilla on matkailutietoja esperantoksi, katso www.heinavesi.fi

Tervetuloa uudet ja vanhat Valamon-kävijät!

La Esperanto-kursoj en la Popola Instituto de Valamo okazas venontjare jam la 11an fojon. La instruado okazos en mirinda monaĥeja atmosfero, kun kiu jam konatiĝis pli ol 100 homoj dum la pasintaj jaroj. La venontjaraj instruistoj estos denove Atilio Orellana Rojas kaj Patrik Austin kaj Tiina Oittinen agos kiel kursorespondulo kaj helpinstruisto.

Venontfoje la kursosemajno komenciĝos jam dimanĉe, kiam ni konatiĝos kun la areo kun nia esperantlingva ĉiĉerono Jukka Laaksonen. Poste okazos la interkona vespero.

La semajno en Valamo ne estas nur studado en la klasĉambro. Dum la lecionoj ĉio ajn eblas kaj la instruistoj estas je via dispono ne nur tiam, vi povas ankaŭ alitempe konversacii kun ili.

Dum la libertempo estos komunaj vesperoj, ekskursoj en la areo kaj eĉ eksteren, saŭnumado ktp. En la lasta vespero ni havos festan vespermanĝon kun diversa programo. Kunprenu vian

instrumenton, se vi ludas iun. Ankaŭ prezentaĵoj de fotoj ktp. eblas dum la vesperetoj.

Prezo de la kursosemajno estos inter 220 kaj 320 eŭroj depende de la tranoktado. Festa vespermanĝo kaj ekskurska kafo estas inkluzivitaj en la prezo. Se vi parolas la finnan, vi povos aliĝi rekte al la Popola instituto. Bonvolu informi ankaŭ al ni pri via aliĝo, ĉar por la kursoplanado necesas scioj pri la kursanoj.

Kontaktulo estas kursogvidanto Tiina Oittinen, sekretario de EAF, adreso: Puutarhakatu 26 A 11, 20100 Turku, Finnlando, tel: +358-2-2305319, eafsekretario@esperanto.fi. Petu de ŝi aliĝilon. Pliaj informoj ankaŭ en www.esperanto.fi.

Notu! Informoj pri Valamo en ttt-ejo www.valamo.fi kaj pri komunumo Heinävesi en www.heinavesi.fi.

Bonvenon novaj kaj malnovaj Valamo-anoj!

Kursanoj de la kursosemajno en 2008 dum konversacia leciono. De maldekstre: Atilio, Kerstin Kristoferson, Majsja Djakonowsky, Katja Mališeva, Alia Austin, Sirkka Mattlin kaj Lydia Lindla. Mankas de tiu grupo Raimo Jukkola kaj Osmo Kaplas.

Steletto fariĝis 90-jara

Steletto gaje festis sian 90-jariĝon 23.10.2009 kune kun amikoj, kunlaborantoj, blindulorganizoj. En la festo estis publikigita honora titolo "Aganto de Steletto" per kio la estraro membris-inon Irma Heikkilä, kiu dum 30 jaroj prizorgis informadon al viddifektitaj esperantistoj.

Junecan atmosferon kreis Patrik Austin kaj Andrei Dumitrescu de rockbando Dolchamar. Indas menci, ke Patrik kaj Andrei instruas Esperanton en la universitato de Helsinki. Akordionon ludis Tor Hanner, kaj kantis Tri fiŝkaptistoj, nia konata triopo Arvo Karvinen, Aatu Moilanen, Raimo Tanskanen. Sakari Kauppinen, prezidanto de Esperanto-Klubo de Helsinki traktis en sia parolo signifon de lingvo en perado de kulturo. Lastatempe tio estis aktuala temo en la plej granda gazeto en Eŭropo "Helsingin Sanomat".

Prezidantoj de Steletto, Raimo Tanskanen kaj Arvo Karvinen, skizis la pli ol centjaran histo-

riion de Esperanto. En la komenco de pasinta jarcento Esperanto estis instruata en eŭropaj blindul-lernejoj. Notinde estas la granda signifo de Esperanto kiel inicianto de internacia kunlaboro inter porblindulaj organizoj. Kunlaboro progresigis celojn de naciaj blindulorganizoj por krei servojn al viddifektitoj. Esperanto estis komuna lingvo de estroj kaj ili partoprenis Esperantokongresojn kaj kunvenis por paroli pri temoj kiuj ankoraŭ troviĝas sur la aferlisto de Eŭropa blindul-unuiĝo kaj Monda blindul-unuiĝo: studado, profesia edukado, enlaborigo, aliro al scioj, sociaj servoj, integriĝo al socio.

Vivkondiĉoj kaj informeblecoj pliboniĝis. Tamen Esperanto konservis sian rolon speciale kiel peranto de kulturoj. Esperanto-asocioj ĉiujare ofertas centojn da okazaĵoj al plurkulturaj kontaktoj.

Okaze de jubileo Steletto ricevis afablajn salutmesaĝojn kaj donacojn por subteni la aga-

Festo de Steletto finis per Himno. Gastoj legis tekston per brajlo aŭ larĝpresite.

don. Koran dankon!

S-ro Osmo Buller, direktoro de Universala Esperanto-Asocio en Rotterdam, admonas en sia saluto nin esti fieraj pri nia historio kaj akcepti kun granda kuraĝo la defiojn de estontaj jaroj. Tion ni ĉiuj kune faru por daŭrigi Esperanto-kulturon inter viddifektitoj!

Ritva Sabelli

Omaĝo al Irma Heikkilä – Aganto de Steleto

Dum la 90-a jarfesto 23.10.2009 Steleto membris sian fidelan asistanton. Kiel laŭdon pro longa, sindona kaj merithava laboro en la internacia kaj nacia kampoj en la Esperanto-movado kaj respektinda laboro en la blindulorganizoj la estraro de Steleto aljuĝis al Irma la honoran titolon de Aganto de Steleto. Tiu ĉi titolo estis aljuĝita unuan fojon. Kiel konkretan signon pri dankemo Irma ricevis kolĉenon kun verda stelo faritan de steleto-ano Riitta Ekola.

Irma Heikkilä senpage redaktas kaj legas Sonrevuon kaj sindone estas je la dispo de Steleto en aliaj surbendigaj taskoj. Dum 30 ja-

roj Irma admirinde prizorgis informadon al vidualandikapitoj.

Kiel individua membro de UEA kaj EAF kaj kiel aktiva esperantisto Irma havas la plej bonajn eblecojn por utiligi diversajn informfontojn. En ŝi ideale unuigas vastaj scioj pri Esperanto, bona lingvoscio kaj klara prononcado samkiel sindona perado de ŝiaj kapabloj al vidualandikapitaj esperantistoj.

Dankeme kaj dezirante inspiron kaj fortojn en la Esperantujo!

Ritva Sabelli

Kalevala en Turku – ekskurso de E-societo en Turku

En la Arta muzeo de Turku estas dum 25.9–10.1.2010 pompa ekspozicio pri la finna epopeo Kalevala. En la artgalerio estas eksponizita 70 artaĵoj ekde 1850 ĝis 1960. Ili estas el pluraj muzeoj kaj el privataj kolektoj.

La unua eldono de Kalevala aperis en 1835 kaj la pli larĝa eldono, kiun ni konas kiel Nova Kalevala, aperis 1849. Do nun estas festojaro de 160-jariĝo de la epopeo.

Vi ja scias ke ni havas bonegan esperantlingvan Kalevalan, tradukitan de Joh. Edv. Leppäkoski. El ĝi estas farita du eldonoj, en 1964 kaj 1985.

Tie ni, en la impona, granita muzeo-kastelo, rigardante bazajn finnajn artaĵojn, povis aŝskulti esperantan gvidadon. Tiina Oittinen kaj Leena Tiusanen gvidis nin flue, esperante tra la ekspozicio. Ili rakontis multflanke la historion de ĉiuj personoj kaj okazaĵoj laŭ la artaĵoj.

Dum ĉi-tiu multedona ekskurso al la fabela prahistorio ni forgesis eĉ aŭtunan mallumecon. La muzea personaro kaj 14 partoprenantoj aŭdis praktikan uzon de bela Esperanto.

*Dankeme Anja Launiainen
Membro de EST*

Forpasis la livona lingvo

Lingvoj povas malaperi el la mondo, ni scias kazojn, por kiuj tio jam okazis kaj aliajn, kies ekzisto estas minacata. Oni taksas, ke eĉ naciaj lingvoj de malgrandaj ŝtatoj, kiuj havas anojn maksimume kelkajn milionojn, povos baldaŭ esti en minaco malaperi.

Unu tia lingvo estas la latva. Dum tempo de Sovetunio la latva lingvo estis jam preskaŭ iĝanta minoritata lingvo en sia propra regiono, ĉar nombro de ruslingvanoj daŭre kreskis tie. Nun ŝajnas, ke la latva ne estas rekte minacata, ĉar ĝi tamen restis la ĉefa lingvo de memstara Latvio. Interese tamen estas, ke samtempe la latva lingvo forpuŝis kaj anstataŭis ankoraŭ pli malgrandan lingvon en sia regiono, la livonan.

La finno-ugra lingvo livona estis parolata en la nordaj partoj de la nuntempa Latvio. En la unua duono de la 20a jarcento la nombro de livonparolantoj ankoraŭ estis ĉ. mil kaj la lingvo vivis kaj oni publikigis literaturon en ĝi. La decidaj mortobatoj por la lingvo estis la dua mondmilito kaj la popoltransportoj en Sovetunio. La gento suferis en superrulado de du armeoj kaj restis kelkaj centoj da ili loĝantaj dise en diversaj lokoj en Sovetunio.

En februaro 2009 mortis Viktor Berthold, kiun oni konsideris la lasta denaska parolanto de la livona. La lingvo estas bone dokumentita kaj ekzistas homoj, kiuj lernis paroli ĝin, hobias pri ĝi kaj konservas ĝian tradicion, sed apenaŭ plu ni povos iam konsideri ĝin vivanta lingvo.

La livona klare similas la finnan. Ni finnoj povas preskaŭ diveni la signifon de la vortoj en la nacia himno de la livonoj. Kaj kio interese, ĝia strukturo tiom similas la finnan, ke la himno en laŭvorta traduko en la finnan estas tuj kantebla en la sama melodio – la sama kiu estas en la nacia himno de Finnlando, kaj ankaŭ de Estonio.

La himno de livonoj (unua ĉapitro)

Min izāmō, min sindimō,
 ūod ārmaz rānda sa,
 kus rāndanaigās kazābōd
 vel vanād, vizād piedāgōd.
 Min ārmaz ilmas ūod set sa,
 min tōurōz izāmō!

La finna traduko:

Mun isänmaa, mun synnyinmaa,
 oot armas ranta sä,
 miss' rannan ääress' kasvatat
 viel wanhat, viisaat petäiköt.
 Mun armas ainut oot tääll' sä,
 mun kallis isänmaa!

Signifo en Esperanto:

Mia patrolando, mia naskiĝlando,
 estas kara bordo vi,
 kie ĉe l' bordo kreskas
 ankoraŭ aĝaj, saĝaj pinaroj.
 Mia kara sola estas tie-ĉi vi,
 mia kara patrolando!

(mm)

Forpasis Madeleine de Zilah

La 27-an de novembro en 2009 en urbo Creuë pro kor-atako forpasis Madeleine de Zilah, kunredaktisto de "La Gazeto". Ŝi verkis plurajn artikolojn, multe aktivis en OSIEK (Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-Konferencoj), kaj estis membro de la teamo de "La Esperantisto de la Jaro".

fonto: Ret-Info

Aleksis Kiveä esperantoksi

Jorma Ahomäki kirjoitti Turun Sanomien Kirjoittajavieras-palstalla 10.10.2009, Aleksis Kiven päivänä, Seitsemän veljestä -kirjan kääntämisestä esperantoksi. Suomen Esperantoliiton puheenjohtaja Tuomo Grundström kommentoi ja tarkensi tätä Ahomäen kirjoitusta 15.10. ilmeisesti saman lehden yleisönosastossa.

Turun Sanomat kirjoitti myös 27.8.2009 unkarilaisen István Móroczin käynnistä Suomessa. Hän opetti lähes 50 vuotta sitten mm. Kaarinan Rauvolan koulussa esperantoa ja palasi paikan päälle elokuussa 2009 nykyisestä kotimaastaan Sveitsistä.

Laitilan Sanomissa oli 13.10.2009 juttu Móroczin vierailusta Laitilan lukiossa.

Turun Sanomien Kirjoittajavieras-palstalla Jorma Ahomäki kertoi, että Turun Aleksis Kivi-kerhon eräs perustajajäsen Ilmari Ekström oli kääntänyt Seitsemän veljestä esperantoksi 1947.

Intialainen kielitieteen professori Probal Dasgupta Kalkutasta sai tuon kirjan lahjaksi vierailuluennollaan Helsingissä 2005. Dasguptan mielestä esperantonkielinen Seitsemän veljestä pitäisi julkaista uutena painoksena, kun vanha painos on loppuunmyyty. Teos on klassikko ja siksi uusi painos on Dasguptan mielestä tarpeellinen.

Jorma Ahomäen mukaan Ekströmin tekemä taitava käännös kirjasta ansaitsee maininnan Aleksis Kiven päivänä. Seitsemän veljestä on käännetty lisäksi esperantosta heprean kielelle. Tuomo Grundström kertoi Turun Sanomien kirjoituksessa, että Ekström käänsi Seitsemän veljeksensä lisäksi yhdessä Holma Hallin kanssa

Kiven Lea- ja Kihlaus -näytelmät 1920-luvulla. Tuomo kertoi, että Seitsemää veljestä kysytään yhä maailmalla esperanto-painoksena. Siksi EAF on päättänyt julkaista uuden painoksen.

István Mórocz tapasi Kaarinassa nykyisessä Piispanlähteen alakoulussa 50 vuoden takaisia esperanto-oppilaita. He olivat Pekka Raudas-koski, Maija Herlevi, Hannele Suominen ja Pirkko Ilo. Esperanton opetus oli kokeilu, joka jäi pois peruskoulun myötä Kaarinassa. Silloiset oppilaat ymmärsivät kuitenkin nyt kuusi-kymppisinä Istvánin esperantoa. Hän piti kielen oppitunnin myös tämän päivän koululaisille, Piispanlähteen 5B-luokkalaisille, jotka pääsivät jo puhumaan kieltä.

István Mórocz esitteli Laitilan lukion oppilaille esperantoa yhden päivän aikana. Suomessa sitä voi lukea D-kielenä kahdessa lukiossa. Laitilan sanomien jutun mukaan esperanton taitajien määrää on vaikea arvioida, koska kieli ei ole virallinen äidinkieli. Siksi esperantoa osaavia ei tilastoida. Kielen kehitti Ludwik Zamenhof Puolassa päämääränään luoda kansainvälisen viestinnän kieli eikä korvata kenenkään äidinkieltä.

Suomessa István on käymässä kolmatta kertaa ja osaa yhä suomen kieltä. Siitä hän itse ylättyi.

Jutussa on lisäksi tietolaatikko esperantosta. Siinä kerrotaan kielen synnystä ja rakenteista, esperantosta Unescon tukemana kansainvälisyyden välineenä sekä arvioita esperanton osaamisesta maailmassa eri taitotasolla (äidinkieli, sujuva osaaminen, hyvä käyttö, tyydyttävä käyttö ja tutustuminen alkeisiin). Lähteenä oli www.esperanto.fi.

Jukka Noponen

Allan Mehtonen 80-jara

La 14an de novembro 2009 okdekjariĝis la konata esperantisto Allan Mehtonen en Oulu. Li daŭre flue posedas Esperanton kaj ŝatas paroli en ĝi. Kiam Saliko vizitis lin 15.11., sur lia tablo staris familiaj fotoj, inter ili unu pri Stanislawa, rozoj en florvazo ĉirkaŭataj de gratulkartoj. "Mi ne trovas la florojn tiel impresaj kiel la virinoj, sed mia opinie la virinoj mem estas kiel floroj", ŝercis li Esperante.

Saliko

70-jara Saliko

Oni festis la 70-jariĝon de Saliko en la Esperanto-oficejo en Helsinko la 24an de novembro 2009. Fotis Jorma Kasanen.

Jula prediko

Antaŭ kelkaj tagoj ni ricevis novaĵon el Svisio: la svisa popolo en referendumo decidis postuli malpermeson konstrui minaretojn en la lando.

La rezulto tuj renkontis dubojn, ĉu ĝi povos esti realigota. Ĉu ekzemple la internaciaj kontraktoj por homaj rajtoj en siaj difinoj pri rajto praktiki religiojn malebligos tian malpermeson?

Se oni difinas, ke rajto por religio estas tiom absoluta, ke homo havas rajton praktiki kiun ajn postulon, kiun religio difinas, kaj ke la islama religio postulas minaretojn, tiam la malpermeso pri minaretoj evidente konfliktus kun rajto pri religio.

Tiu rezonado ja estas fuŝa. Islamo ne nepre bezonas minaretojn, en eŭropaj urboj funkcias multaj moskeoj sen minareto, sen iu ajn ekstere videbla klara signo pri tio, ke ene estas moskeo. Krome la rajto praktiki religion ne estas tiom absoluta: ekzemple la eŭropa kontrakto por homaj rajtoj difinas, ke ĉiu homo havas liberon pri religio, *sed* ke oni povas meti por libero pri religio tiajn limigojn, kiuj estas nepraj por sekurigi ĝeneralan socian sekurecon aŭ la rajtojn kaj liberecon de aliaj homoj.

Se la svisoj demokratie decidas havi malpermeson pri minaretoj, ili havu sian malpermeson. Leviĝas nur la demando, ĉu ankaŭ aliaj religiaj monumentoj en publikaj sferoj indos iĝi malpermesataj.

Sen respondi al tiu demando, mi inversas la demandon: Ĉu indas montri religion per monumentoj en publika sfero? Kial indus? Ĉu religiaj monumentoj havas iun alian funkcion ol partigi la homaron: *ni* kunvenas ĉe tiu ĉi monumento, *ni* estas unu grupo, *tiuj* kunvenas ĉe alia monumento, *ili* estas alia grupo?

Jam nia konata Zamenhof konvinkigis, ke ne indas partigi la homaron, oni povas senti sin unuavice homarano. Pri tio mi instigas ĉiujn almenaŭ pensi, kvankam multaj homoj krom homaranismo evidente bezonas ankaŭ iun specifan religion. En nia malluma nordlanda jultempo estas bone pensi pri aferoj – vere nur trankviliĝi, kvietiĝi kaj pensi. Por tio instigas nia tuta naturo, kiu nun ĉefe kvietas kaj nur atendas, ke turniĝo de la terglobo denove komencigas pli fervoran vivon.

Mikko Mäkitalo

Forpasis Matti Pyhälä

La 25an de oktobro 2009 forpasis la edzo de ”Saliko”, subite kaj neatendite, en la aĝo de 71 jaroj.

Li estas enterigita en Oulu, kie li naskiĝis la 9an de aprilo, 1938. Kvankam li ne estis fervora esperantisto, li tre ŝatis esperantistojn kaj parolis en Esperanto, kiun li lernis aŭskultante Salikon interparoli kun siaj geamikoj. Li konsentis kun la internaj ideoj de nia internacia lingvo kaj kunplezure partoprenis en E-eventoj en Finnlando kaj eksterlande, kie li povis utiligi sian scion pri aliaj lingvoj. De hejmlandaj kaj fremdlandaj geamikoj venis kondolencaj kartoj, kie oni diras pri li, ke li estis lerta ŝerculo, bonvivanto kaj prononcis francan kaj rusan lingvojn kvazaŭ kiel denaskulo. Li membris en la E-klubo de Jyväskylä, en EAF kaj UEA. *Saliko*

Aperis nova elementa lernolibro de esperanto.

Verkita por lerneja uzo, ĝi bone taŭgas ankaŭ al memlernado, ankaŭ de plenkreskuloj.

Uusi esperanton alkeiskirja

Stano Marček,
suomeksi toimittanut
Tuomo Grundström:
Esperanto mutkattomasti

114 sivua, 18 x 25 cm

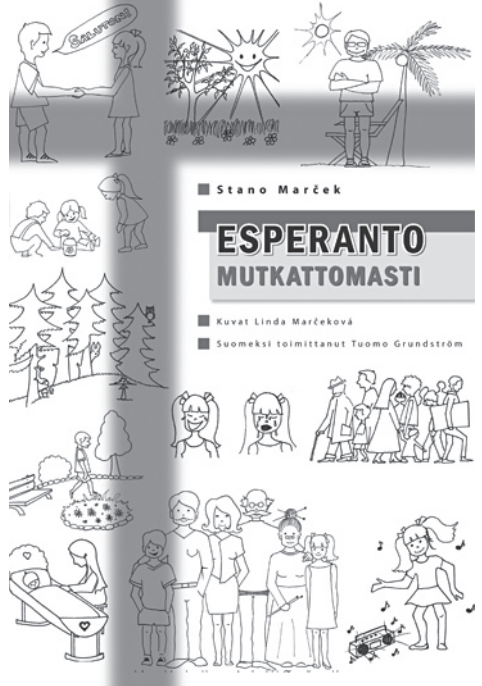
Runsaasti kuvitettu kirja on laadittu koulukäyttöön, mutta sopii hyvin myös itseopiskelijalle, aikuisellekin.

Hinta 10 euroa + lähetyskulut. Tilaukset Suomen Esperantoliitosta, Siltaasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki, tai eafmendoj@esperanto.fi

		
rozo	Rozo ¹⁰ estas floro ¹¹ .	Pomo ¹² estas frukto ¹³ .
	Kaj	
pomo	1 + 1 = 2	
+	Unu ¹⁴ kaj ¹⁵ unu estas du ¹⁶ .	Maria kaj Peter.
kaj		Pomo kaj libro. Kato estas besto kaj rozo estas floro. Mi estas Maria kaj vi estas Peter. Tablo estas objekto kaj ĉevalo estas besto.
1	Ne	
unu	1 + 1 ≠ 3	Unu kaj unu ne ¹⁷ estas tri ¹⁸ .
2		
du		
≠		
ne		
3		
tri		
○		

Enhavo – Sisällysluettelo

Johdanto	5
1. Unua leciono: Estas, kaj, ne, kio, tio.	7
<i>Kirjaimet. Ääntäminen ja painotus.</i>	
2. Dua leciono: ĉu, jes, ne, sed, ankaŭ, la, kie, sur, li, ŝi.	11
<i>Konversacio.</i>	
3. Tria leciono: Kia, mal-, en, apud, sub, super, kiu, mi, vi, li, ŝi, ĝi.	15
<i>Konversacio.</i>	
4. Kvara leciono: Mia, via, lia, ŝia, nia, ilia, -ino, -j.	20
<i>La familio. Pelataan.</i>	
5. Kvina leciono: Al, de, nun, tiu, tie, havas ... -n.	24
<i>En la ĉambro. Pelataan.</i>	
6. Sesa leciono: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, kiom, kun, sen, per.	28
<i>La homa korpo. Anekdoto.</i>	
7. Sepa leciono: -as, -is, -os, semajno, antaŭ, post, kiel, ...-e, ĉar.	31
<i>Konversacio.</i>	
8. Oka leciono: -i, -u, da, ge-, kial, ĉar.	35
<i>Malgranda knabo. Pelataan.</i>	
9. Naŭa leciono: -ejo, -isto, -anto, ĉe, inter, el, pli, plej.	41
<i>malpli, malplej. Numeraloj (Lukusanat). Nia familio.</i>	
10. Dek-a leciono: Kalendaro, kiam, kiom, kioma, je, dato.	47
<i>-aro, ĝis, si, sia. Peter skribas leteron.</i>	
11. Dek-unua leciono: Io, ĉio, nenio, iu, ĉiu, neniu, -ig-, -iĝ-.	52
<i>La sezonoj. La jaro. La semajno. Pelataan.</i>	
12. Dek-dua leciono: Tia, ia, ĉia, nenia, ie, ĉie, nenie, iam.	57
<i>ĉiam, neniam, -eg-, -et-. Mateno. Proverboj.</i>	
13. Dek-tria leciono: -ilo, ek-, kies, ke, oni, tiom, iom.	61
<i>En la klaso.</i>	
14. Dek-kvara leciono: -ido, kien? ...-n, pri, tial, tiel, ajn, ĉi.	65
<i>Vespero. Proverboj. Pelataan.</i>	

Suomen Esperantoliiton jäsenjärjestöt

Muutokset ja lisäykset osoitteistoon:

Ilkka Santtila, Fleminginkatu 12a A 16, 00530 Helsinki, s-posti ilkka.santtila@welho.com.

Suomen Esperantoliiton paikallis- ja jäsenjärjestöt:

- Helsingin Esperantoseura / Esperanto-klubo de Helsinki, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. ☎ www.esperanto.fi/helsinki jukka.p@esperanto.fi (Jukka Pietiläinen)
- Iisalmen Esperantoklubi / Esperantoklubo de Iisalmi, (Onni Kauppinen) Uudispihantie 298, 74100 Iisalmi. ☎ 0500 813 530 ☎ onni.kauppinen@pp.inet.fi
- Jyväskylän Esperantokerho / Esperantoklubo de Jyväskylä (Seija ja Kari Kettunen) Keihäsmiehenkatu 3, 40630 Jyväskylä. ☎ 040 867 2743 ☎ www.esperanto.fi/jyvaskyla
- Lahden Esperantokerho / Esperantoklubo de Lahti, (Martti Pennanen) Kallioaamankatu 10, 15150 Lahti. ☎ martti.pennanen@phnet.fi
- Oulun esperantoseura / Esperanto-societo de Oulu ry (Olli Pajula), Salamakuja 4 as 2, 90420 Oulu. ☎ <http://esperantooulu.info/> olli.pajula@gmail.com
- Salon Esperantoseura / Esperantoklubo de Salo (Matti Wallius) Eräpolku 1, 25130 Muurla ☎ matti.wallius@ebaana.net
- Esperantoseura Antaüen ry. / Esperantosocieto Antaüen, Satakunnankatu 30 C 6, 33210 Tampere. (Tapani Aarne, Epilänkatu 41 E 7, 33270 Tampere. ☎ 050 5245 823 ☎ tapani.aarne@mbnet.fi)
- Turun Esperanto-yhdistys ry. / Esperanto-societo en Turku (Tiina Oittinen), Puutarhakatu 26 A 11, 20100 Turku. ☎ tiina.oittinen@pp.inet.fi
- Suomen opettajien esperantoyhdistys / Esperanto-Ligo de Finnlandaj Instruistoj, (Carola Antskog) Brokärrvägen 89, 25700 Kimi-to. ☎ cantskog@kolumbus.fi. Tilinro: 445023-283606
- Sokeiden esperanto-yhdistys Steleto. (Ritva Sabelli) Pietarinkatu 10 D 27, 00140 Helsinki. ☎ (09) 660 651 ☎ steleto@pp.inet.fi
- Suomen nuorten Esperantoliitto / Finnlanda Esperantista Junulara Organizo (FEJO) Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. ☎ fejo@esperanto.fi. Tilinro: 563000-2213606

Jäsenyhdistysten jäsenet ovat automaattisesti Suomen Esperantoliiton jäseniä, yhdistykset hoitavat jäsenmaksut liittoon. Esperantolehden hinta jäsenille on 14 e tilattuna jäsenjärjestöjen kautta. Liittoon voi myös kuulua henkilöjäsenenä, jolloin jäsenmaksu on 20 e sisältäen Esperantolehden. Nino Runeberg -seuran jäsenmaksu on 40 e. Lisätietoja jäsenyhdistyksiltä ja liiton toimihenkilöiltä.

Lappeenrannassa toimii aktiivinen esperanton harrastajien ryhmä, jolle voi lähettää postia osoitteeseen (Irja Miettinen) Esperantogrupo de Lappeenranta, Yrjönkatu 6-8 A 1, 53600 Lappeenranta.

Useiden paikkakuntien puhelinluettelosta hakusanan "Esperanto" kohdalta löytyy paikallisten harrastajien puhelinnumeroita. Paikkakuntien yhteyshenkilöistä saa tietoa myös Suomen Esperantoliitolta. Aktiivisia harrastajia on mm. Hämeenlinnassa, Mikkelissä, Porissa, Raumalla ja Taivalkoskella.

ESPERANTOLEHTI

ilmestyy vuonna
aperas dum la jaro

2010

Nro	Red.grupo komencas	Limdato	Aperas
1	10.1.	15.1.	5.2.
2	10.3.	15.3.	5.4.
3	10.5.	15.5.	5.6.
4	10.7.	15.7.	5.8.

Ilmoitushinnat ♦ Anonprezoj

Ulkopuoliset mainostajat /

Ekster membraro: Jäsenet / Membroj:

1/1 sivu/paĝo 100 e 1/1 sivu/paĝo 50 e

1/2 sivua/paĝo 60 e 1/2 sivua/paĝo 30 e

1/4 sivua/paĝo 40 e 1/4 sivua/paĝo 20 e

Sendu la anoncojn aŭ rete al la redaktejo:

eafgazeto@esperanto.fi aŭ poŝte al la

oficejo: Esperantolehti/EAF, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki.

Esperantolehden yhteiskortti

Lahjatilaus: vuosikerta ____.

Lahjatilauksen saajan nimi ja osoite:

(Lahjatilauksen maksajan nimi ja os. kortin alaosaan)

Tilaukseni päättyy _/ _.

(Osoitetarra kortin alaosaan)

Osoitteeni muuttuu _/ _ alkaen.

(Osoitetarra kortin alaosaan)

Uusi osoitteeni on:

Kestotilaus vuosikerrasta ____ alkaen.

Tilaus: vuosikerta ____.

Tilaaajan, kestopilaajan tai lahjatilauksen maksajan nimi ja osoite. Osoitetarran paikka:

**Posti-
merkki**

**Suomen
esperantoliitto ry.**

**Siltasaarenkatu 15 C 65
00530 Helsinki**

Seuraava numero ♦ Venonta numero

Seuraava numero ilmestyy helmikuussa. Jutut 15.1.2010 mennessä päätoimittajalle. La venonta numero aperos en februaro. Artikoloj ĝis 15.1.2010 al la ĉefredaktoro. Osoite/adreso: Mikko Mäkitalo, Vanha Hämeentie 64 as. 1, 20540 Turku, puh/tel. (02) 2373 848, s-posti/rete: <eafgazeto@esperanto.fi>.

Kopio Niini, Tampere 2009